

Posudek vedoucího
na bakalářskou práci
Veroniky Vavřincové

Mořské národy

Práce se zabývá tématem, kterým se dnes zabývají mnozí, ale v autorkou použité literatuře většinou jen bez sestupu k fontes, především archeologického rázu. V úvodu autorka shrnuje svůj přístup, překvapí její tvrzení, že o nich neexistují archeologické doklady, ačkoli polovina dnes obvykle diskutované evidence z nich především vychází.

Ve druhé kapitole vychází autorka z celkových přehledných prací, a ze značné části z pramenů na internetu. Autorka líčí dramaticky bitvu u Kadeše, ve které podle obvyklé interpretace nebylo vítězů. Interpretace jmen národů zmiňovaných v této souvislosti je velmi sporná, podobně jako etnika ve vojsku Libyjců a také jako vojenských skupin jiných té doby, většinou žoldněřského charakteru. Otázkami anatolské geografie, která je diskutována v mnohých pracích, se autorka věnovala jen velmi zběžně a zřejmě do hloubky moc nepronikla.

Za opravdu nehlubokou lze považovat autorčinu charakteristiku mykénského Řecka. Ašlar na str. 17 znamená pravidelně opracovaný kámen; u většiny kupolových hrobů byl pohřeb přímo v kupoli. Podivné je zjištění na str. 18, že obleky na mykénských freskách jsou o tisíc let starší. Zmatená je formulace „Velkým zdrojem /mědi ?/ byl Kypr, ale mohla být dovážena také v podobě ingotů“. Analýzy keramiky na Kypru už dávno prokázaly různou provenienci, ale to autorce uniklo. Achijawa je většinou badatelů považována za mykénské Řecko, ten její Morris je ojedinělý hlas proti. Za Milawandu se obvykle považuje Milét, který měl charakter mykénského města. Autorka pomnula mykénské zbraně v Chattušaš, i chetitské sošky v mykénských centrech. Na srov. 22 překvapí formulace „Zdraví a hojnost paláců v Knossu bylo také způsobeno množstvím výrobních dílen a produkcí mnoha zboží.“ Překvapující je také, že „když ve 14. stol. byl zničen palác v Knóssu, krétské obyvatelstvo se patrně přestěhovalo na pevninu.“ O vývoji osídlení měla autorka přihlédnout aspoň ke knize Nowického a další Saro Morris.

Podivná je interpretace zbraní a zbroje, šířené zřejmě spolu s invazemi ze střední Evropy přes Itálii až do Levanty. Stačilo už přihlédnout k jedné z obou knih J. Bouzka vydaných ve Švédsku (nové nálezy přibyly zejména z Ugaritu) a nemohla by tento fenomén jen tak odbýt, a o spínadlech oděvu se nezmiňuje vůbec, ani o tzv. barbarské keramice v Řecku, cívkách, o tkalcovských závažích také ne.

Sardinské nálezy jsou dnes velmi dobře datované mykénskou keramikou (s. 23). Většina korsických statues – menhirs patří do 3. tis. př. Kr. (s. 23-24).

Ve 4. kap. jsou diskutovány texty o Mořských národech, *ashlar masonry* opět znamená stavbu z pravidelně opracovaných kamenných kvádrů (s. 25). I zde vychází autorka z jediné publikace, i když oba dopisy jsou interpretovány na str. 26 zhruba obvyklým způsobem, chybí korespondence s Chetity, zmíněná až o mnoho dále. Egyptských dokumentů je více, ale autorkou zmiňované jsou asi ty nejdůležitější. Po vítězství nad Mořskými národy dochází v Egyptě k úpadku, což zřejmě výsledek jedné bitvy mnoho neovlivnil. Popisy bitvy podle Sandarové patří k nejlepším částem práce (Woodhuizen je správně, častější Woodhuizer špatně). Srovnání mečů na s. 36 je zřejmě chybné, spojení Šardana a Šekeleš se Sardinii a Sicílií je nejpravděpodobnější /34-35/. Wešeš bych raději pominul, snad Itálie, Denyen se považují za předchůdce izraelského kmene Dan či za Egejce, Tjeker se spojují s nálezy trojské keramiky na Kypru a v Levantě, Tereš se obvykle spojují s Tyrhény, Ekweš s Achijawa, Luka s Lýky, Peleset s Filištiny; Samsonova zbroj je středoevropská, ale podstatné nové je u Mořských národů jejich spojení ke společné výpravě, předzvěst družinictví. K filišťinské keramice mohla autorka přihlédnout aspoň ke knize T. Dothanové, k hlavám ptáků na předních lodí v. aspoň práce. M. Yonové a S. Wachsmána; i řada nových svazků konferencí k tématu je v knihovně ústavu dostupná.

Z historického hlediska interpretace skromných literárních pramenů, i když vyšla jen z velmi omezeného počtu knih a internetových stránek a vůbec nepřihlédla k pracím ve francouzštině a němčině, je práce vcelku vyhovující, vyzvednout lze, že cituje Homéra i v originále; z archeologických částí je slušný jen rozbor reliéfů v Medinet Habu podle Sandarové, jinak se ostatním archeologickým dokladům věnovala autorka jen marginálně a velmi nepřesně, tato část je nevyhovující. Pokud u obhajoby uspěje díky podstatně lepší historické části, jež si to zaslouží a což jí přeji, rozhodně jí nemohu navrhnout vyšší hodnocení než dobře.

V Praze dne 26. srpna 2012

prof. dr. Jan Bouzek